

16. 10. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

České soutěžní právo v novém kabátě

Před několika dny podepsal prezident dlouho očekávanou novelu zákona o ochraně hospodářské soutěže. Dosavadní postup Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) při použití několika důležitých právních nástrojů tak dostane zákonný rámec. Hlavní změny zákona spočívají v zakotvení leniency programu, narovnání a prioritizace do českého právního řádu.

Leniency program

Leniency program je důležitým nástrojem k odhalování zakázaných kartelových dohod. Jeho princip spočívá v prominutí nebo snížení pokuty pro toho účastníka kartelu, který dobrovolně zanechá svého protiprávního jednání a poskytne Úřadu informace o kartelu, jehož byl účastníkem. Tyto informace musí být způsobilé napomoci k odhalení a odstranění kartelu nebo alespoň vést k důležitým důkazům v rámci již probíhajícího šetření. Další podmínkou je, že účastník kartelu nečinil v minulosti nátlak na ostatní soutěžitele, aby se na kartelu účastnili, a že v následně probíhajícím správním řízení aktivně napomáhá Úřadu k objasnění celého případu.

Do praxe byl leniency program v České republice zaveden již v roce 2001, v roce 2007 byl modifikován v souladu se zavedenou praxí Evropské unie. Nyní bude leniency program zakotven v zákoně, což povede ke značnému zlepšení právního postavení účastníků kartelů o leniency žádajících. Doposud leniency program fungoval na bázi dohody mezi Úřadem a žadatelem, bez jakéhokoliv právního základu. Žadatelé o leniency tedy neměli žádnou zákonnou záruku, že Úřad svůj slib zmírnit jejich postih dodrží. Stejně nejistá byla i ochrana jejich procesních práv v následně probíhajícím řízení. Zákonné zakotvení leniency programu by mělo značně zvýšit zájem účastníků kartelů o jeho využití.

S leniency programem souvisí také nová úprava přístupu ke spisu ve správním řízení, který byl v českém právu doposud značně nejasný. Potřeba nastavení jednoznačných pravidel byla zdůrazněna i v nedávném rozsudku Soudního dvora EU ve věci Pfleiderer (C-360/09). Novela zákona nyní výslovně zakazuje třetím osobám přístup k žádosti o leniency, jakož i dalším podkladům a informacím, které byly Úřadu předloženy. Přístup k žádosti o leniency je kromě toho zakázán i účastníkům řízení, a to až do sdělení výhrad.

Narovnání

Novela zákona zavádí do českého právního řádu také institut narovnání, obdobu tzv. settlementu používaného Evropskou komisí. Tento nástroj nabízí účastníkům řízení snížení jim uložené pokuty o 20%, pokud přispějí ke zmenšení administrativní náročnosti řízení a tedy k úspoře zdrojů Úřadu. Toho lze dosáhnout zejména přiznáním účastníka a jeho další spoluprací s Úřadem v průběhu řízení.

Ustanovení platí pro všechny pokuty uložené za protisoutěžní jednání, tedy nejen za zakázané kartelové dohody, ale i za zneužití dominantního postavení a uskutečnění spojení před jeho povolením.

Prioritizace

Úřad je podle novely zákona také nově oprávněn provádět v rámci šetření případů možného protisoutěžního jednání tzv. prioritizaci. To znamená, že si může vybírat jen některé případy a nemusí se povinně zabývat všemi podezřeními na porušení zákona. Účelem tohoto ustanovení je umožnit Úřadu zaměřit se na případy závažné povahy a šetřit jeho zdroje.

Prioritizace je obecně považována za vhodný institut soutěžního práva, Evropská komise i řada národních soutěžních úřadů ji provádí již řadu let. Na druhou stranu se jedná o úpravu, která s sebou přináší mnoho rizik. Nabízí se například otázka snadné zneužitelnosti v podobě libovůle Úřadu při výběru případů. Domníváme se, že k posílení transparentnosti by přispělo, kdyby závěr o nezahájení řízení měl podobu přezkoumatelného správního rozhodnutí, jako je tomu například v případě Evropské komise nebo britské Office of Fair Trading. Pouhý písemný záznam o nezahájení řízení, jak stanoví § 21 odst. 2 nového zákona o ochraně hospodářské soutěže, se nám jeví jako nedostatečný, neboť jeho přezkoumatelnost je sporná.

Prioritizace s sebou dále nese hrozbu upřednostňování velkých případů před případy malými. Přitom zdánlivě menší případy na menších trzích mohou být ve skutečnosti stejně nebo i více důležité. Vyskytují se totiž častěji a intervence v jejich případě může mít značné deterenční a precedentní účinky pro mnoho dalších větších kauz. Prioritizace může také vést ke vzniku obecného názoru, že Úřad směřuje svou pozornost především na velké případy velkých soutěžitelů působících na velkých trzích, a že se tedy množství menších soutěžitelů na menších trzích nemusí obávat represe při nedodržování soutěžněprávních předpisů.

Úřad v současné době připravuje oznámení o vymezení řízení, na jejichž vedení není veřejný zájem, a o alternativním řešení soutěžních problémů. To je dobrou příležitostí pro podchycení rizik, které s sebou prioritizace nese, a dotvoření kvalitního a funkčního institutu, kterým prioritizace při detailním vyřešení veškerých rizikových faktorů bezesporu může být.

Další novinky

Další změnou, kterou novela zákona přináší, je možnost uložit zákaz plnění veřejných zakázek a koncesních smluv na dobu 3 let. V souvislosti s leniency programem a institutem narovnání jsou také zavedeny změny v oblasti správních přestupků a trestných činů.

Po dlouhé cestě Parlamentem, kdy byla s pozměňovacími návrhy vrácena Senátem Poslanecké sněmovně, nabyde tato novela zákona o ochraně hospodářské soutěže účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení ve Sbírce zákonů.

JUDr. Barbora Dubanská, LL.M., Ph.D.,

advokátka

Bc. Tereza Maternová

[CMS Cameron McKenna v.o.s.](#)

Na Poříčí 1079/3a
110 00 Praha 1

Tel: +420 296 798 808

Fax: +420 221 098 000

e-mail: Prague@cms-cmck.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)